

The background of the book cover is a stylized illustration. It features a large sailboat with a brown sail and a green hull. A person in a blue jacket is visible on the deck. In the foreground, a smaller red boat with a white sail is being rowed by a person in a blue jacket. The sky is a mix of light blue and pinkish-orange, suggesting a sunset or sunrise. The overall style is reminiscent of mid-20th-century graphic design.

A. Emil Virtasalo

PUNAPARTAINEN
PIKIKÄRSÄ

Merikertomuksia

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

Punapartainen pikikärsä

A. Emil Virtasalo

Punapartainen pikikärsä

merikertomuksia

saatesanat Reijo Valta

Kustantamo Helmivyö

Turku 2019

Kustantamo Helmivyö

ISBN 978-952-7211-34-2

Valmistaja: BoD, Norderstedt 2019

SISÄLLYS

I

Valokuva	13
Pakkasaamun näky	20
Joulun helvetissä	24
Ville Vimpuran seikkailu	27
Hirtetty silakka	31
Kirottu raha	38

II

Suomalaisen pojan muistoja Lontoosta	45
Kuukauden palkka	50
Yhden erän ottelu	55
Myrskyssä	58
Punapartainen pikikärsä	64
Alfred onneton	73
Marakatti-Ema	88

SAATTEEKSI

Valkjärvellä syntynyt ja Koivistossa lapsuutensa viettänyt Arvo Emil Virtasalo eli suuren osan elämäänsä maailmalla. Koiviston monet miehet kiersivät maailman meriä valtamerilaivoilla. Tällaiselle uralle vuonna 1901 syntynyt Virtasalo lähti jo vuonna 1909. Tarkoitus oli käydä vain Lontoossa tutun kapteenin kanssa, mutta perillä nuori viikari karkasi. Meriä hän kiersi vuoteen 1919, jolloin hän Etelä-Afrikassa pestautui Ison-Britannian siirtomaa-armeijaan. Sotilasura kesti lähes kolme vuotta. Vuonna 1921 Virtasalo haavoittui ja vapautettiin palveluksesta. Tämän jälkeen hän palasi Suomeen.

Kotimaassa Virtasalo alkoi kirjoittamaan. Ison-Britannian siirtomaa-armeijassa Afrikka oli tullut hänelle tutuksi mantereeksi ja hän oli kuullut ja kokenut suomalaisille paljon vieraita asioita. Lastenlehti *Pääskyseen* hän kirjoitti näkemistään erikoisista eläimistä ja niihin liitty-

vistä kansanuskomuksista. Aikuisille suunnattuissa lehdissä, muun muassa *Viikko-Sanomissa*, hän kertoi armeijajuttuja ja kansan parissa kokemastaan. Virtasalo esitelti laajan mantereen maita ja kansoja paikallisilta kuulemiensa tarinoiden avulla.

Virtasalo kuoli nuorena, vain 27-vuotiaana vuonna 1928. Nekrologeissa häntä verrattiin Jack Londoniin ja hänen tuokiokuvamaisia tarinoitaan keuhuttiin. Varhaista poismenoa harmiteltiin, sillä Virtasalon kirjallinen tuotanto oli jäänyt vajaaksi. Nyt, 90 vuotta myöhemmin, Virtasalolle tuntuisi kansainväliseksi esikuvaksi paremmin sopivan Rudyard Kipling. Eksoottiset sadut, tarinat ja ihmiskohtalot olivat Kiplingin luetuimpia kertomuksia.

Häneltä ehti ilmestyä vain kolme kirjaa, jotka kaikki käsittelivät Afrikkaa. Vuonna 1926 ilmestyi *Eriskummallisia juttuja Afrikasta* (Kirja) ja *Kadonnut keidas* (Minerva). Edellisen alaotsikko *kuullut, nähnyt ja kokenut* korosti Virtasalon maailmanmatkaajuutta. Seuraavana vuonna ilmestyi Hjalmar Löfvingin kuvittama *Afrikkalaisia satuja* (Valistus), lapsille suunnattu teos.

Tähän teokseen on koottu Virtasalon lehdissä julkaistuja novelleja ja juttuja, joiden aiheet eivät liity Afrikkaan. Jos tekijä olisi saanut elää, luultavimmin hänen seuraava teoksensa olisi käsitellyt koivistolaista talonpoikaipurjehdusta. Suomen itsenäistymisen ja Neuvostoliiton syntymisen myötä merkitystään suuresti menettänyttä vesiliikennemuotoa Virtasalo lähestyi myös tari-

noiden ja ihmiskohtaloiden avulla. Novelleissa ”meri on väkevä”, kuten Virtasalo itse kirjoitti.

Ajan kirjailijoiden tapaan Virtasalo kirjoitti moniin eri lehtiin puoluekentän laidasta toiseen. Hän vaikuttaisi tehneen täsmäkirjoituksia lehtien poliittisen tai aatteellisen linjan huomioiden. *Suomen voimailulehteen* lähti tarinoita voimamiehistä ja nyrkkitappeluista, *Laivastolehteen* merijuttuja, lukemistolehtiin romanttisia kertomuksia ja niin edelleen. Tähän kootut novellit on julkaistu vuosina 1925-1930.

Reijo Valta

Valkjärvellä syntynyt ja Koivistossa lapsuutensa viettänyt Arvo Emil Virtasalo (1901-1928) eli suuren osan elämästään maailmalla. Meriä kierrettyään hän alkoi kirjoittaa.

Häneltä ehti ilmestyä vain kolme kirjaa, jotka kaikki käsittelivät Afrikkaa. Vuonna 1926 ilmestyivät Eriskummallisia juttuja Afrikasta ja Kadonnut keidas. Seuraavana vuonna ilmestyi lapsille suunnattu Afrikkalaisia satuja.

Tähän teokseen on koottu Virtasalon lehdissä julkaistuja meriaiheisia tarinoita, jotka kertovat Rudyard Kiplingin ja Jack Londonin vaikutuksesta. Kirjan on toimittanut ja esipuheen siihen on kirjoittanut Reijo Valta.

ISBN 978-952-7211-34-2

**KUSTANTAMO
HELMIVYÖ**

Kansisuunnittelu:
JT Lindroos | oivas.com
Kansikuva vanhasta vöityskirjasta

